Pecyn Dogfen Cyhoeddus

At:	Gadeirydd ac Aelodau'r Pwyllgor Safonau	Dyddiad:	2 Mawrth 2015
		Rhif Union:	01824 706204
		ebost:	dcc_admindenbighshire.gov.com.uk

Annwyl Aelod o'r Pwyllgor,

Fe'ch gwahoddir i fynychu cyfarfod y **PWYLLGOR SAFONAU, DYDD GWENER, 6 MAWRTH 2015** am **10.00 am** yn **YSTAFELL BWYLLGORA 1A, NEUADD Y SIR, RHUTHUN LL15 1YN**.

Yn gywir iawn

G Williams
Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd

AGENDA

RHAN 1: GWAHODDIR Y WASG A'R CYHOEDD I FYNYCHU'R RHAN HON O'R CYFARFOD

1 YMDDIHEURIADAU

2 DATGAN CYSYLLTIAD (Tudalennau 5 - 6)

Dylai'r Aelodau ddatgan unrhyw gysylltiad personol neu gysylltiad sy'n rhagfarnu mewn unrhyw fater a nodwyd i'w ystyried yn y cyfarfod hwn.

3 MATERION BRYS FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Rhybudd o eitemau y dylid, ym marn y Cadeirydd, eu hystyried yn y cyfarfod fel materion brys yn unol ag Adran 100B (4) Deddf Llywodraeth Leol, 1972.

4 COFNODION Y CYFARFOD DIWETHAF (Tudalennau 7 - 16)

Derbyn cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd ar 23 Ionawr 2015 (copi ynghlwm).

5 RHAGLEN GWAITH I'R DYFODOL (Tudalennau 17 - 18)

Ystyried Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol y Pwyllgor Safonau (copi ynghlwm).

6 ADRODDIAD BLYNYDDOL Y CADEIRYDD (Tudalennau 19 - 26)

Ystyried adroddiad gan y Dirprwy Swyddog Monitro (copi ynghlwm) sy'n galluogi'r Pwyllgor i weld ac i gyfrannu at Adroddiad Blynyddol y Cadeirydd, cyn i'r eitem gael ei chyflwyno i'r Cyngor llawn.

7 CAIS AM ODDEFEB GAN AELODAU CYNGOR TREF Y RHYL (Tudalennau 27 - 32)

Ystyried adroddiad gan y Swyddog Monitro (copi ynghlwm) i alluogi'r Pwyllgor benderfynu a ddylid rhoi goddefeb.

8 DARPARIAETH HYFFORDDIANT AR GYFER CYNGHORWYR A CHLERCOD Y CYNGHORAU DINAS, TREF A CHYMUNED

Ystyried adroddiad llafar gan y Dirprwy Swyddog Monitro ynglŷn â darpariaeth hyfforddiant.

9 PRESENOLDEB MEWN CYFARFODYDD

Nodi presenoldeb aelodau'r Pwyllgor Safonau yng nghyfarfodydd Cynghorau Sir, Tref a Chymuned a derbyn eu hadroddiadau.

10 DYDDIAD Y CYFARFOD NESAF

Cynhelir cyfarfod nesaf y Pwyllgor Safonau ar 22 Mai 2015.

RHAN 2: EITEMAU CYFRINACHOL

Argymhellir, yn unol ag Adran 100A (4) Deddf Llywodraeth Leol 1972, y dylid gwahardd y Wasg a'r Cyhoedd o'r cyfarfod yn ystod trafod y materion canlynol oherwydd y tebygolrwydd y caiff gwybodaeth eithriedig, fel y diffinnir ym Mharagraff "[Nodwch Rif]" Rhan 4 o Atodlen 12A y Ddeddf, ei datgelu.

11 COD YMDDYGIAD – RHAN 3 DEDDF LLYWODRAETH LEOL (Tudalennau 33 - 34)

Ystyried adroddiad cyfrinachol gan y Swyddog Monitro (copi ynghlwm) sy'n rhoi trosolwg o gwynion a gyflwynwyd yn erbyn aelodau i Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.

AELODAETH

Aelodau Annibynnol:
Y Parch. Wayne Roberts, Ian Trigger (Cadeirydd) a/ac Mrs Paula White

Aelod Cyngor Tref/Cymuned:
Y Cynghorydd David E Jones

Cynghorwyr Sir:
Y Cynghorydd Bill Cowie
Y Cynghorydd Barry Mellor

COPIAU I'R:

Holl Gynghorwyr er gwybodaeth
Y Wasg a'r Llyfrgelloedd
Cynghorau Tref a Chymuned

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

DEDDF LLYWODRAETH LEOL 2000

Cyngor sir ddinbych denbighshire County Council

Cod Ymddygiad Aelodau

DATGELU A CHOFRESTRU BUDDIANNAU

Rwyf i, (enw)	
*Aelod /Aelod cyfetholedig o *(*dileuer un)*	**Cyngor Sir Ddinbych**

YN CADARNHAU fy mod wedi datgan buddiant ***personol / personol a sy'n rhagfarnu** nas datgelwyd eisoes yn ôl darpariaeth Rhan III cod ymddygiad y Cyngor Sir i Aelodau am y canlynol:-
*(*dileuer un)*

Dyddiad Datgelu:	
Pwyllgor (nodwch):	
Agenda eitem	
Pwnc:	
Natur y Buddiant: *(Gweler y nodyn isod)**	
Llofnod	
Dyddiad	

Noder: Rhowch ddigon o fanylion os gwelwch yn dda, e.e. 'Fi yw perchennog y tir sy'n gyfagos i'r cais ar gyfer caniatâd cynllunio a wnaed gan Mr Jones', neu 'Mae fy ngŵr / ngwraig yn un o weithwyr y cwmni sydd wedi gwneud cais am gymorth ariannol'.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

PWYLLGOR SAFONAU

Cofnodion cyfarfod o’r Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd yn Ystafell Bwyllgora 1a, Neuadd y Sir, Rhuthun LL15 1YN, Dydd Gwener, 23 Ionawr 2015 am 10.00 am.

YN BRESENNOL

Aelodau Annibynnol Mr Ian Trigger (Cadeirydd), Cynghorydd David E. Jones, Mrs Paula White a'r Cynghorydd Sir, Bill Cowie.
Mynychodd y Cynghorydd A. Roberts fel sylwedydd.

HEFYD YN BRESENNOL

Swyddog Monitro (GW), Dirprwy Swyddog Monitro a Chyfreithiwr (LJ) a Swyddog Gweinyddol (CIW).

1 YMDDIHEURIADAU

Cynghorwyr B. Mellor a’r Parchedig Wayne Roberts.

Rhoddodd y Swyddog Monitro (MO) wybod i’r Pwyllgor fod y Cynghorydd B. Mellor wedi cael ei benodi gan y Cyngor fel Cynrychiolydd Cyngor Sir ar y Pwyllgor Safonau. Esboniodd, oherwydd camgymeriad gweinyddol, nid oedd gwahoddiad i fynychu'r cyfarfod wedi'i ymestyn i'r Cynghorydd Mellor, a byddai ymddiheuriad am yr amryfusedd hwn yn cael ei gyfleu yn unol â hynny.

Hysbyswyd Aelodau'r Pwyllgor bod y Parchedig Wayne Roberts wedi awgrymu y byddai'n ymddiswyddo fel Aelod Annibynnol o'r Pwyllgor Safonau. Cytunodd yr Aelodau y dylai’r MO geisio eglurhad ynghylch bwriadau'r Parchedig Roberts. Mewn achos o ymddiswyddiad ffurfiol yn dod i law, cytunodd yr Aelodau bod trefniadau'n cael eu gwneud i geisio enwebiadau ar gyfer y swydd wag, a bod llythyr o werthfawrogiad yn cael ei anfon at y Parchedig Roberts yn diolch iddo am ei gyfraniad i waith y Pwyllgor.
(G. Williams ac L. Jones i Weithredu ar hyn)

2 DATGAN CYSYLLTIAD

Ni wnaeth yr un Aelod ddatgan unrhyw gysylltiad personol neu a oedd yn rhagfarnu mewn unrhyw fusnes i’w ystyried yn y cyfarfod.

3 MATERION BRYS FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Ni chodwyd unrhyw eitemau y dylid, ym marn y Cadeirydd, eu hystyried yn y cyfarfod fel mater o frys yn unol ag Adran 100B(4) Deddf Llywodraeth Leol, 1972.

4 COFNODION Y CYFARFOD DIWETHAF

Cyflwynwyd Cofnodion y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd 18 Gorffennaf, 2014.

Materion yn codi:-

5. Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol - Mewn ymateb i gwestiynau gan y Cynghorydd D.E. Jones ar y cynnydd gyda darparu hyfforddiant i Aelodau ar y Cod Ymddygiad, esboniodd yr MO nad oedd lefelau presenoldeb ar gyfer sesiynau hyfforddi mewn Cynghorau Dinas, Tref a Chymuned yn dilyn Etholiadau 2012 wedi diwallu disgwyliadau lefel presennol. Roedd yr MO a'r DMO wedi hynny wedi cael eu gwahodd i fynd i gyfarfodydd i siarad ynghylch materion penodol, ac roedd trafodaethau wedi'u cynnal gyda'r Swyddog Ymgysylltiad Cymunedol ynglŷn â'r ddarpariaeth o hyfforddiant wedi'i haddasu'n arbennig i Glercod y Cynghorau priodol. Amlygodd y Cadeirydd yr adroddiad cadarnhaol gan yr MO ar gyfer Cyngor Sir Ynys Môn, ar ddarpariaeth hyfforddiant i Glercod, a ystyriwyd gan Fforwm Safonau Gogledd Cymru. Teimlodd y gallai mabwysiadu model o'r fath fod yn fuddiol i hwyluso'r broses hyfforddi.

Cadarnhaodd yr MO y gellid ystyried datblygu modiwlau e-ddysgu, y gellid eu cylchredeg i Gynghorau Dinas, Tref a Chymuned, a'u cefnogi gan swyddogion ac Aelodau o'r Pwyllgor Safonau.

Rhoddodd y DMO wybod i'r Pwyllgor bod yr hyfforddwr a roddodd yr hyfforddiant gwreiddiol, er ei fod wedi ymddeol bellach, wedi cytuno i ystyried darparu rhagor o gyrsiau. Esboniodd yr MO bod pryderon wedi'u codi gan rai Cynghorau Cymuned llai ynglŷn â chost y ddarpariaeth hyfforddi, a thynnodd sylw at yr angen i roi eglurhad am y taliadau.

Cyfeiriodd y Cadeirydd at yr argymhelliad a wnaed i fynd at y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol am eu barn ynghylch y Pwyllgor Safonau yn mynd i'r afael â mwy o faterion a oedd yn cael sylw ar y pryd gan eu Pwyllgor. Darparodd yr MO a DMO grynodeb byr o ymateb y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol a fyddai'n cael ei gynnwys yn yr adolygiad o Gyfansoddiad y Cyngor.

Mewn ymateb i gwestiwn gan y Cynghorydd W.L. Cowie ynghylch darparu rhestr wirio o'r holl Gynghorau Dinas, Tref a Chymuned i alluogi Aelodau'r Pwyllgor Safonau i nodi eu dewis o ran pa gyfarfod y byddent yn bresennol ynddo, cadarnhaodd y DMO y byddai hyn yn cael ei gyflwyno yng nghyfarfod nesaf y Pwyllgor. Cytunodd yr MO i gysylltu â'r Swyddog Ymgysylltu â'r Gymuned ynghylch y mater o ddarparu cyfarfodydd clwstwr.

6. Adroddiad Blynyddol Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru 2013/14 - Cyfeiriodd y Cadeirydd at faterion y tynnwyd sylw'r Aelodau atynt, a chyfeiriodd at baragraff 6. Teimlodd pe bai cwyn yn cael ei gwneud a'i diystyru heb wrandawiad, gallai'r cyhoedd ystyried hyn yn annheg. Eglurodd yr MO mai dim ond un achos oedd wedi codi o dan yr amgylchiadau y cyfeiriwyd atynt.

PENDERFYNWYD *– bod y Cofnodion yn cael eu derbyn a'u cymeradwyo fel cofnod cywir.*
*(**G. Williams ac L. Jones i Weithredu ar hyn**)*

5 RHAGLEN GWAITH I'R DYFODOL AC ADOLYGIAD

Cyflwynodd y Dirprwy Swyddog Monitro (DMO) adroddiad (a ddosbarthwyd yn flaenorol) y Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol ac Adolygiad i'w hystyried a'u mabwysiadu.

Ystyriodd Aelodau Raglen Gwaith i'r Dyfodol y Pwyllgor Safonau ar gyfer y chwe mis sydd i ddod, a chytunwyd ar yr ychwanegiadau canlynol:-

6 Mawrth, 2015:-

(a) Darpariaeth hyfforddiant i Gynghorwyr a Chlercod Cynghorau Dinas, Tref a Chymuned.

22 Mai, 2015:-

(a) Darpariaeth hyfforddiant i Gynghorwyr a Chlercod Cynghorau Dinas, Tref a Chymuned.
(b) Ystyried Adroddiad Blynyddol y Cadeirydd i'r Cyngor.

PENDERFYNWYD *–bod y Pwyllgor Safonau'n cytuno ar y Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol gyda'r cynnwys y cytunwyd arno.*
*(**G. Williams ac L. Jones i Weithredu**)*

6 ADRODDIAD BLYNYDDOL Y CADEIRYDD

Roedd copi o adroddiad gan y Swyddog Monitro (MO) wedi'i ddosbarthu gyda'r papurau ar gyfer y cyfarfod.

Roedd yr adroddiad yn galluogi'r Pwyllgor i gael golwg ar Adroddiad Blynyddol y Cadeirydd, a chyfrannu ato, cyn iddo gael ei gyflwyno i'r Cyngor llawn. Roedd yr MO wedi bod yn arbennig o awyddus i gymryd barn y Cadeirydd a'r Pwyllgor i ystyriaeth ar y cynnwys, a nodir y manylion arfaethedig yn adran 4.

Cytunwyd y dylai Adroddiad Blynyddol y Cadeirydd gael ei gyflwyno ar waith y Pwyllgor, a'i ganfyddiadau ac arsylwadau, i holl Aelodau'r Cyngor fel rhan o ymgyrch y Pwyllgor i gynyddu safonau ymddygiad moesegol a chydymffurfio â Chod Ymddygiad yr Aelodau. Hwn oedd Adroddiad Blynyddol cyntaf y Cadeirydd i'r Cyngor Llawn, oedd yn cwmpasu'r cyfnod Ionawr-Rhagfyr 2014. Byddai'r adroddiad yn rhoi gwybodaeth i'r Aelodau am dueddiadau, materion o ran cydymffurfio â'r Cod Ymddygiad Aelodau yn gyffredinol ar draws y Sir, a gwaith y Pwyllgor wrth godi safonau ymddygiad ar lefelau Sir, Tref, Dinas a Chymuned. Roedd manylion ynghylch y cyfansoddiad a phwerau'r Pwyllgor wedi'u cynnwys yn yr adroddiad, a chyfeiriwyd yn arbennig at y broses benodi a rôl Aelodau Annibynnol.

-
Cyn 2014, roedd y Pwyllgor wedi bod yn gyfrwng i ddiwygio Cod Ymddygiad y Cyngor i wneud hyfforddiant ar y Cod yn rhwymedigaeth orfodol; cyflwyno Protocol Hunan-Rheoleiddio, gan sicrhau bod hyfforddiant ar draws y Sir i'r Sir a digwyddiadau sioe deithiol 'Cod' yn cael eu cyflwyno gan yr MO a'i ddirprwy ar lefel Cynghorau Tref, Dinas, a Chymuned a deunydd cyhoeddusrwydd i gynorthwyo Clercod yn y cymunedau.

Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf roedd y Pwyllgor wedi trefnu i gwrdd bum gwaith ac wedi cyfarfod ar 4 achlysur oherwydd bod cyfarfod mis Hydref wedi'i ganslo. Mae tabl yn yr adroddiad yn darparu crynodeb o'r eitemau i'w trafod. Mae'r tair eitem fusnes sefydlog ar y rhaglen ar gyfer pob cyfarfod yn cynnwys:-

(i) Adroddiadau gan Aelodau Safonau mewn perthynas â'u presenoldeb ac arsylwadau mewn cyfarfodydd Pwyllgor neu Gyngor, boed ar lefel Sir neu Gymuned.
(ii) Trosolwg o Gwynion yn erbyn Aelodau gydag Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.
(iii) Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol. Mae hon yn fenter newydd i alluogi'r Pwyllgor i fabwysiadu'r un dull strategol â'r Pwyllgorau eraill, ac i dargedu ei adnoddau i feysydd eraill o flaenoriaeth.

Cwestiynodd y Cynghorydd W.L. Cowie a fyddai'r Adroddiad Blynyddol yn rhoi manylion adroddiadau Aelodau ar ymweliadau â chyfarfodydd Cynghorau Dinas, Tref a Chymuned. Eglurodd yr MO, yn amodol ar gymeradwyaeth, y gallai'r adroddiad nodi bod ymweliadau rheolaidd â Chynghorau Dinas, Tref a Chymuned wedi cael eu cynnal gan Aelodau'r Pwyllgor, a phe bai'r MO neu'r DMO yn cael cais i gymryd unrhyw gamau, fe allai hyn gael ei adrodd yn dibynnu ar ddifrifoldeb y mater a godwyd. Awgrymodd y Cynghorydd D.E. Jones y gellid cynnwys yr ystadegau cyffredinol yn ymwneud â nifer yr ymweliadau a wnaed, a'u canlyniad dilynol, yn yr adroddiad yn amlinellu cyflwr a fframwaith cyffredinol y Cynghorau Dinas, Tref a Chymuned. Teimlai'r Cynghorydd Jones y gallai adroddiadau negyddol greu awyrgylch anodd a bod yn niweidiol i annog enwebiadau ar gyfer swyddi gwirfoddol ar Gynghorau Dinas, Tref a Chymuned.

Cwestiynodd y Cadeirydd y cyfeiriad at Wasanaethau Erlyn y Goron ym Mharagraff 4.2. Rhoddodd yr MO fanylion am bwerau ei ymchwiliad, a chyfeiriodd at yr ystadegau ar gael mewn perthynas â nifer yr achosion na ddilynwyd. Cytunodd y Pwyllgor fod argaeledd y pŵer wrth gefn yn cael ei gynnwys yn yr adroddiad.

Yn ystod y drafodaeth ddilynol, cytunwyd ar y newidiadau canlynol i'r Adroddiad Blynyddol Drafft:-

- Paragraff 4.1 - "Cadeirydd y Pwyllgor Safonau" yn cael ei ddiwygio i ddweud "adroddiad y Pwyllgor".

- Paragraff 4.3 yn cael ei newid i ddweud "Cyn 2014 mae'r Pwyllgor wedi bod yn allweddol yn y Cyngor i ddiwygio ei God Ymddygiad i wneud hyfforddiant ar y Cod yn rhwymedigaeth orfodol ar gyfer Cynghorwyr Sir"

- Yr Adroddiad i gyfeirio at Egwyddorion Nolan ac i gynnwys y saith egwyddor bywyd cyhoeddus.

- Cynnwys nodyn am bresenoldeb y Cadeirydd yn Fforwm Safonau Gogledd Cymru, sy'n cynnwys Cadeiryddion pob un o'r chwe Phwyllgor Safonau yng Ngogledd Cymru, a manylion ynghylch gwaith y Fforwm.

- Cytunwyd y dylid adlewyrchu cyfeiriad at yr adborth cadarnhaol a negyddol o'r gymuned yn yr Adroddiad Blynyddol.

Cytunodd y Pwyllgor fod copi drafft o Adroddiad Blynyddol y Cadeirydd yn cael ei gyflwyno i'r cyfarfod ym mis Mawrth, 2015 ar gyfer ei archwilio cyn ei gyflwyno i'r Cyngor.

PENDERFYNWYD *– yn amodol ar y diwygiadau uchod, bod y Pwyllgor Safonau yn:-*

(a) derbyn ac yn nodi cynnwys yr adroddiad, ac
(b) gofyn bod copi drafft o'r Adroddiad yn cael ei gyflwyno i'r cyfarfod ym mis Mawrth, 2015 ar gyfer ei archwilio cyn ei gyflwyno i'r Cyngor.

7 OMBWDSMON GWASANAETHAU CYHOEDDUS CYMRU – PRAWF LLES Y CYHOEDD

Roedd copi o adroddiad gan y Swyddog Monitro (MO) ar y cynnig gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (PSOW) i gyflwyno Prawf Lles y Cyhoedd newydd wrth ystyried a ddylid ymchwilio i honiadau bod Aelod Etholedig wedi torri'r Cod Ymddygiad.

Ceisiwyd safbwyntiau'r Pwyllgor ar y papur trafod a gynhyrchwyd gan y PSOW, Atodiad 1, ar gynnig ei fod yn cyflwyno prawf ychwanegol wrth ystyried a ddylid ymchwilio i gŵyn a wnaed iddo fod aelod wedi torri'r Cod Ymddygiad. Mae swyddfa'r PSOW ers nifer o flynyddoedd wedi cymhwyso prawf dau gam wrth ystyried a ddylid ymchwilio i doriad honedig Cod Ymddygiad gan Aelod.

Y cam cyntaf fyddai sefydlu a oedd tystiolaeth bod torri'r Cod wedi digwydd mewn gwirionedd. Yr ail gam yw ystyried a fyddai'r toriad honedig, os profir, yn debygol o arwain at osod sancsiwn gan Bwyllgor Safonau neu Banel Dyfarnu Cymru. Wrth ystyried y tebygolrwydd o sancsiwn yn cael ei osod, byddai swyddfa'r PSOW yn ystyried yr achosion sydd wedi cael eu hystyried gan Bwyllgorau Safonau ledled Cymru a'r camau mae'r pwyllgorau hynny wedi eu cymryd.

Roedd y PSOW yn pryderu am nifer y cwynion lefel isel a dderbyniwyd gan ei swyddfa ac roedd yn ceisio cyflwyno prawf ychwanegol a fyddai'n ystyried a oes angen ymchwiliad neu atgyfeiriad at Bwyllgor Safonau neu Banel Dyfarnu er budd y cyhoedd. Mae'r Ombwdsmon yn ei gwneud yn glir yn y papur ynghlwm fel Atodiad 1 ei fod yn gweld ei rôl fel ymchwilio i achosion difrifol er mwyn cynnal hyder y cyhoedd mewn safonau mewn bywyd cyhoeddus. Ni fyddai'n agor ymchwiliad oni bai ei fod o'r farn ei bod yn gymesur i wneud hynny, o ystyried amgylchiadau'r tor-rheol honedig.

Wrth benderfynu a oedd ymchwiliad er lles y cyhoedd, byddai'r Ombwdsmon yn ystyried nifer o ffactorau sy'n cael eu nodi yn Atodiad 1. Ni fyddai pob un o'r ffactorau hyn yn berthnasol ym mhob achos a byddai'r pwysau a roddir i bob un yn dibynnu ar amgylchiadau pob achos. Roedd y PSOW yn ei gwneud yn glir mewn cyfnod o lai o adnoddau y byddai'n rhaid iddo flaenoriaethu'r materion y byddai ei

swyddfa yn ymchwilio iddynt, ac mae’n bosibl na fyddai’n briodol mwyach i ddefnyddio adnoddau ar gyfer ymchwilio i gwynion lefel isel. Yn ogystal, byddai'n ystyried a ddylid parhau â'r arfer o gyfeirio’r achosion hynny, er y gall fod tystiolaeth o dorri y penderfynodd ymchwilio iddo, i MO Lleol ei ymchwilio oherwydd yr ail gam o’i brawf cyfredol. Gofynnwyd am farn yr aelodau ar y pwynt hwn hefyd.

Cadarnhaodd yr MO y perygl, os byddai Prawf Lles y Cyhoedd y PCSO yn cael ei gymhwyso ar lefel trothwy rhy uchel, y gallai fod posibilrwydd o dorri'r Cod Ymddygiad a ddylai fod yn destun sancsiwn heb gael ei ymchwilio.

Deallodd y Cadeirydd y rhesymeg y tu ôl i'r bwriad i gyflwyno prawf lles y cyhoedd. Fodd bynnag, awgrymodd y gallai'r broses wanhau’r Cod Ymddygiad ac y gallai canfyddiad y cyhoedd o ymagwedd o'r fath at ymchwiliadau leihau hyder yn y broses ddemocrataidd, os cyflwynwyd yn unig ar sail yr adnoddau sydd ar gael. Awgrymodd y Cadeirydd y gallai pwrpas y Pwyllgor Safonau, fel mecanwaith i ddelio â chwynion lefel isel, fodloni achwynwyr bod eu cwynion wedi cael eu hystyried.

Amlinellodd yr MO y broses tri cham cyfredol ac eglurodd y gallai’r cyfle i ddelio â chwynion yn lleol gael ei symud hefyd, a oedd yn codi pryderon nad oedd sefyllfaoedd yn cael symud i’r cam nesaf. Roedd y Cynghorydd D.E. Jones wedi cyfeirio at bwysigrwydd yr ystyriaeth a roddwyd i ddifrifoldeb torri'r Cod Ymddygiad wrth benderfynu ar yr angen am weithredu pellach.

Cytunodd yr Aelodau o'r Pwyllgor â'r farn a fynegwyd gan y Cadeirydd, bod yr ymateb i'r PSOW yn egluro bod y Pwyllgor Safonau yn deall y rheswm dros y bwriad i gyflwyno prawf lles y cyhoedd. Fodd bynnag, teimlwyd pe bai'r unig reswm dros beidio â chynnal ymchwiliad oedd oherwydd prawf lles y cyhoedd, yna yn yr amgylchiadau hynny dylid cyfeirio’r mater at yr MO lleol perthnasol ar gyfer ymgynghori â'r Pwyllgor Safonau perthnasol.

Eglurodd yr MO nad oedd y mater o gyfeirio Aelodau yn erbyn achosion Aelodau ar gyfer datrysiad lleol wedi bod yn broblem yn Sir Ddinbych, ond wedi bod o fudd mewn Awdurdodau Lleol eraill. O ran pa mor fuddiol yw’r system o gynnig achosion a oedd ym marn yr Ombwdsmon yn annhebygol o ddenu sancsiwn ar gyfer ymchwiliad lleol, eglurodd yr MO bod y farn ar y mater hwn yn rhanedig. Fodd bynnag, roedd yn teimlo ei bod yn ddefnyddiol cael yr hyblygrwydd ar yr amod nad oedd disgwyl yn awtomatig i MO ymchwilio i'r holl faterion.

Mewn ymateb i gwestiwn gan y Cynghorydd D.E. Jones, rhoddodd yr MO fanylion am sut y byddai'r PSOW yn ystyried tystiolaeth o ymddygiad tebyg ar ran Aelod, yn dibynnu ar natur y gŵyn a gafwyd, fel y cyfeirir ato ym mharagraff 6 ar dudalen 3 o'r adroddiad.

Yn ystod y drafodaeth a ddilynodd, mynegodd y Pwyllgor ei gefnogaeth i'r cynnig ar Dudalen 21. (4) mewn perthynas â’r hyn a wnaed yn erbyn y gwleidyddion hynny sy'n torri eu cod ymddygiad drwy wneud cwynion blinderus.

Yn dilyn trafodaeth bellach:-

PENDERFYNWYD -*bod y Pwyllgor Safonau: -*

*(a)	yn nodi cyflwyniad arfaethedig Prawf Lles y Cyhoedd fel y nodir yn y papur a dderbyniwyd gan yr Ombwdsmon ynghlwm fel Atodiad 1 i'r adroddiad hwn, ac*
*(b)	yn gofyn bod y Swyddog Monitro yn cyfleu’r farn a fynedig gan y Pwyllgor i'r Ombwdsmon ar y materion a ystyriwyd.*
*(**G. Williams i weithredu ar hyn)***

## 8	FFORWM PWYLLGORAU SAFONAU GOGLEDD CYMRU

Copi o adroddiad gan y Swyddog Monitro (MO) (copi’n amgaeedig) a oedd yn rhoi gwybod am y drafodaeth yn Fforwm Pwyllgorau Safonau Gogledd Cymru (NWSCF) ar 26 Tachwedd, 2014, a oedd wedi'i fynychu gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (PSOW).

Prif fusnes y cyfarfod oedd cwrdd ag Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus newydd Cymru (PSOW), Mr Nick Bennett, a gofyn am ei farn ynglŷn â materion sy'n wynebu Pwyllgorau Safonau yng Nghymru ar hyn o bryd. Roedd y NWSCF wedi ysgrifennu 13 o gwestiynau er mwyn strwythuro'r drafodaeth gyda'r PSOW. Ceir copi o'r cwestiynau a ofynnwyd i'r PSOW, ynghyd â chofnod o'i atebion, yn Atodiad 1 yr adroddiad hwn.

Crynhodd yr MO yr adroddiad ac eglurodd fod y PSOW yn awyddus i gwrdd â chynrychiolwyr y Pwyllgor Safonau, a gwrando ar eu barn a'u pryderon am faterion cyfredol. Roedd yn gefnogol iawn i waith Fforwm Pwyllgorau Safonau Gogledd Cymru ac i’r cymorth y mae Pwyllgorau Safonau yng Ngogledd Cymru yn ei gynnig i’w gilydd drwy gyfrwng y Fforwm. Darparodd yr MO grynodeb manwl o drafodion y cyfarfod.

Gosododd y PSOW waith ei swyddfa yng nghyd-destun llai o adnoddau cyhoeddus a'r angen i waith ei swyddfa gynnal hyder y cyhoedd yn y broses ddemocrataidd tra blaenoriaethir adnoddau prin sydd ganddo. Pwysleisiodd y PSOW nad oedd ganddo fawr o feddwl o gwynion blinderus a dywedodd bod angen i’r ymchwiliadau y bydd ei swyddfa yn eu cynnal fod yn gymesur â'r lles i’r cyhoedd yn y mater yr ymchwilir iddo. Roedd y PSOW wedi bod yn awyddus i gefnogi datrys cwynion yn lleol mewn perthyn â’r Cod Ymddygiad a fyddai'n cynyddu pa mor gyflym y gellir ymdrin â chwynion.

Cadarnhaodd yr Ombwdsmon ei fwriad i gyhoeddi canllawiau diwygiedig i awdurdodau lleol yng ngoleuni dyfarniad diweddar ac i symleiddio'r canllawiau a ddarperir i Aelodau, yn enwedig mewn perthynas â datgan cysylltiad. Byddai prawf lles y cyhoedd hefyd yn cael ei gyflwyno ac roedd hyn yn destun adroddiad ar wahân i'r Pwyllgor Safonau.

Ystyriodd y Fforwm eitem ar ddarparu hyfforddiant Cod Ymddygiad i Gynghorau Dinas, Tref a Chymuned, ac maent wedi cael gwybod am ddull Cyngor Sir Ynys Môn i ddarparu hyfforddiant wedi'i deilwra i glercod Cynghorau Dinas, Tref a Chymuned er mwyn eu galluogi i fod yn y pwynt cyntaf o gyngor mewn perthynas â materion Cod Ymddygiad. Roedd y dull hwn wedi arwain at ddatblygu'r berthynas sydd rhwng clercod a'r MO, ac yn dilyn yr hyfforddiant roedd nifer o glercod wedi

manteisio ar y cyfle i gysylltu â'r MO i drafod materion yn ymwneud â'u Cynghorau. Roedd trafodaeth ar rinweddau Awdurdodau eraill yn cymryd agwedd debyg at ddarparu hyfforddiant i Gynghorau Dinas, Tref a Chymuned.
Cafwyd yr ymatebion canlynol i gwestiynau gan y Cynghorydd W.L. Cowie:-

- Cytunodd y Cadeirydd i ofyn am farn yr NWSCF ynglŷn â phresenoldeb Cynghorwyr Sir mewn cyfarfodydd NWSCF.
- Cytunodd yr MO i ddarparu eglurhad ynghylch presenoldeb Aelodau o'r Pwyllgor Safonau mewn cyfarfodydd Cynghorau Dinas, Tref a Chymuned, wrth ystyried eitemau busnes Rhan II. Rhoddwyd cadarnhad i Aelodau y byddai'r Pwyllgor Safonau â hawl i fynychu unrhyw gyfarfod o Gynghorau Dinas, Tref a Chymuned y Sir, wrth ystyried eitemau busnes Rhan II.

Ymatebodd yr MO i gwestiynau gan y Cyng. D.E. Jones ac esboniodd fod cyfarfodydd y Cyngor Cymuned, cyfarfodydd lleol y Cyngor, yn gyfarfodydd cyhoeddus a gall unrhyw aelod o'r cyhoedd eu mynychu. Amlygodd y Cynghorydd Jones sylwadau hefyd yn ymwneud ag argaeledd adnoddau digonol ar gyfer clercod Cynghorau Tref a Chymuned i weithredu protocol datrysiad lleol.

Yn dilyn trafodaeth bellach:-

***PENDERFYNWYD** -bod y Pwyllgor Safonau:-*

(a) yn derbyn ac yn nodi cynnwys yr adroddiad,
(b) y Swyddog Monitro i ddarparu eglurhad ynghylch presenoldeb Aelodau o'r Pwyllgor Safonau mewn cyfarfodydd Cynghorau Dinas, Tref a Chytundeb, wrth ystyried eitemau busnes Rhan II.
*(**G. Williams i weithredu ar hyn)***

9 PRESENOLDEB MEWN CYFARFODYDD

Gwahoddwyd aelodau'r Pwyllgor i roi adborth o gyfarfodydd Cyngor Sir, Dinas, Tref a Chymuned yr oeddent wedi'u mynychu yn ddiweddar a chymerodd yr Aelodau'r cyfle i gynnig crynodeb o sut roedd y Cynghorau perthnasol wedi gweithredu.

Roedd Mrs P. White wedi mynychu'r cyfarfod yn Ionawr, 2015 o Gyngor Tref Rhuddlan. Eglurodd fod y cyfarfod wedi bod yn fywiog gyda'r Cynghorwyr Tref yn ymdrechu i wneud eu gorau ar gyfer Cymuned Rhuddlan. Roedd y rhaglen wedi bod yn sylweddol ac roedd Mrs White wedi gadael y cyfarfod cyn ystyried yr eitemau busnes Rhan II.

Roedd y Cynghorydd W.E. Cowie wedi mynychu cyfarfod o Gyngor Tref Dinbych ar 12 Ionawr, 2015. Esboniodd y Cynghorydd Cowie fod y cyfarfod wedi symud ymlaen yn dda gydag Aelodau yn cydymffurfio â moesau. Roedd wedi cael argraff dda gyda'r modd y cafodd busnes y cyfarfod ei gynnal, ac fe roddodd sylwadau ar broffesiynoldeb y Cadeirydd.

Roedd y Cynghorydd Cowie hefyd wedi bod yn bresennol mewn cyfarfod o Gyngor Tref y Rhyl 21 Ionawr, 2015. Roedd y Cynghorydd Cowie yn edmygu sefydliad y

cyfarfod, ac roedd yn teimlo y gellid defnyddio'r gweithdrefnau a fabwysiadwyd fel enghraifft o sut y dylid cynnal cyfarfodydd.

Roedd y Cadeirydd wedi mynychu cyfarfod o Gyngor Tref Rhuthun ar 20 Hydref, 2014. Mynegodd ei bryder am y diffyg rhybudd ynghylch hysbysebu'r cyfarfod, a'r anhawster dilynol wrth leoli ei leoliad. Roedd Cadeirio'r cyfarfod wedi bod yn ddi-lol ac nid oedd lefel y ddadl bob amser yn ymwneud â lefel pwysigrwydd y mater dan ystyriaeth. Wrth grynhoi, cadarnhaodd y Cadeirydd fod awyrgylch y cyfarfod yn gyffredinol wedi bod yn dda.

Mynychodd y Cadeirydd gyfarfod Cyngor Sir a gynhaliwyd ar 17 Rhagfyr, 2014, a theimlwyd y bu diffyg Cadeirio pendant yn ystod yr achos. Gwnaeth sylwadau ar yr achos a oedd yn ymwneud yn bennaf â mater Diwygio Llywodraeth Leol, ac eglurodd yr MO fod y Prif Weithredwr wedi arwain yn ystod y cyfarfod gan mai ef oedd awdur y prif adroddiad.

Mewn ymateb i'r pryderon a fynegwyd gan y Cynghorydd D.E. Jones ynghylch pwysigrwydd ymddygiad Aelod yn ystod gwe-ddarlledu cyfarfodydd, eglurodd yr MO bod canllawiau ar we-ddarlledu wedi'u rhoi i Aelodau Etholedig.

PENDERFYNWYD *- bod y Pwyllgor Safonau yn derbyn ac yn nodi'r adborth a gyflwynir o gyfarfodydd diweddar a fynychwyd gan Aelodau'r Pwyllgor.*

DYDDIAD Y CYFARFOD NESAF

Nododd yr Aelodau bydd cyfarfod nesaf y Pwyllgor Safonau yn cael ei gynnal am 10.00 a.m. ddydd Gwener 6 Mawrth 2015 yn Ystafell Gynadledda 1B, Neuadd y Sir, Rhuthun.

PENDERFYNWYD *– nodi y bydd y Pwyllgor Safonau nesaf yn cael ei gynnal ar ddydd Gwener, 6 Mawrth, 2015.*

11 COD YMDDYGIAD - RHAN 3 DEDDF LLYWODRAETH LEOL 2000

GWAHARDD Y WASG A'R CYHOEDD

PENDERFYNWYD- *dan ddarpariaethau Adran 100A Deddf Llywodraeth Leol 1972 i wahardd y Wasg a'r Cyhoedd o'r cyfarfod ar gyfer yr eitemau a ganlyn, ar y sail ei bod yn debygol y bydd gwybodaeth eithriedig yn cael ei datgelu, fel y'i diffinnir ym mharagraffau 12 a 13, Rhan 4, Atodlen 12a Deddf Llywodraeth Leol 1972.*

RHAN II

11. COD YMDDYGIAD - RHAN 3 DEDDF LLYWODRAETH LEOL 2000

Roedd copi o adroddiad cyfrinachol gan y Swyddog Monitro (MO), a oedd yn rhoi trosolwg o gwynion a gyflwynwyd i Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru, wedi ei ddosbarthu gyda'r papurau ar gyfer y cyfarfod.

Roedd y Pwyllgor Safonau eisoes wedi gofyn am gael gwybod yn rheolaidd am lefel y cwynion a gyflwynwyd gydag Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (PSOW). Roedd y tablau yn Atodiad 1 yn rhoi trosolwg o gwynion a gyflwynwyd ers 1 Ebrill 2012.

Cafodd ei gadarnhau gan y MO bod Cyfeirnod Achos 251,253 a 254 bellach wedi'u cwblhau. Esboniodd fod yr PSOW bellach wedi rhoi cadarnhad bod y Cyfeirnod Achos 252 wedi'i gau ym mis Ebrill, 2014. Ni fu unrhyw gofnod o'r hysbysiad o'r penderfyniad yn cael ei anfon ymlaen i Sir Ddinbych, ac fe gafwyd ymddiheuriad am yr amryfusedd gan Swyddfa PSOW.

PENDERFYNWYD *- bod y Pwyllgor Safonau yn derbyn ac yn nodi cynnwys yr adroddiad.*

Daeth y Cyfarfod i ben am 12.40pm.

RHAGLEN GWAITH I'R DYFODOL Y PWYLLGOR SAFONAU

DYDDIAD Y CYFARFOD	EITEMAU / MEYSYDD YR ADRODDIAD	AWDUR YR ADRODIAD
22 Mai 2015	Eitem Sefydlog: Presenoldeb mewn Cyfarfodydd	Amh.
	Eitem Sefydlog Rhan 2: Trosolwg o Gwynion yn Sir Ddinbych	Gary Williams (Swyddog Monitro)
	Darpariaeth Hyfforddiant ar gyfer Cynghorwyr a Chlercod y Cynghorau Dinas, Tref a Chymuned	Lisa Jones (Dirprwy Swyddog Monitro)
18 Medi 2015	Eitem Sefydlog: Presenoldeb mewn Cyfarfodydd	Amh.
	Eitem Sefydlog Rhan 2: Trosolwg o Gwynion yn Sir Ddinbych	Gary Williams (Swyddog Monitro)
4 Rhagfyr 2015	Eitem Sefydlog: Presenoldeb mewn Cyfarfodydd	Amh.
	Eitem Sefydlog Rhan 2: Trosolwg o Gwynion yn Sir Ddinbych	Gary Williams (Swyddog Monitro)
4 Mawrth 2016	Eitem Sefydlog: Presenoldeb mewn Cyfarfodydd	Amh.
	Eitem Sefydlog Rhan 2: Trosolwg o Gwynion yn Sir Ddinbych	Gary Williams (Swyddog Monitro)
24 Mehefin 2016	Eitem Sefydlog: Presenoldeb mewn Cyfarfodydd	Amh.
	Eitem Sefydlog Rhan 2: Trosolwg o Gwynion yn Sir Ddinbych	Gary Williams (Swyddog Monitro)
16 Medi 2016	Eitem Sefydlog: Presenoldeb mewn Cyfarfodydd	Amh.
	Eitem Sefydlog Rhan 2: Trosolwg o Gwynion yn Sir Ddinbych	Gary Williams (Swyddog Monitro)
2 Rhagfyr 2016	Eitem Sefydlog: Presenoldeb mewn Cyfarfodydd	Amh.
	Eitem Sefydlog Rhan 2: Trosolwg o Gwynion yn Sir Ddinbych	Gary Williams (Swyddog Monitro)

Diweddarwyd 25/02/2015 - SLW

Adroddiad i'r:	**Pwyllgor Safonau**
Dyddiad y Cyfarfod:	**6 Mawrth 2015**
Aelod / Swyddog Arweiniol:	**Ian Trigger, Cadeirydd y Pwyllgor Safonau**
Awdur yr Adroddiad:	**Lisa Jones - Dirprwy Swyddog Monitro**
Teitl:	**Adroddiad Blynyddol y Cadeirydd**

---

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Mae'r adroddiad hwn i'r Pwyllgor Safonau yn galluogi'r Pwyllgor llawn i weld ac i gyfrannu at Adroddiad Blynyddol y Cadeirydd, cyn i'r eitem gael ei gyflwyno i'r cyngor llawn. Roedd y Swyddog Monitro yn y cyfarfod diwethaf yn arbennig o awyddus i gymryd i ystyriaeth barn y Cadeirydd a'r Pwyllgor o'r cynnwys, ac yn dilyn argymhellion y Pwyllgor mae'r adroddiad diwygiedig ynghlwm fel Atodiad 1.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Cytunodd Aelodau'r Pwyllgor hwn y dylai Adroddiad Blynyddol gael ei gyflwyno ar waith y pwyllgor a'i ganfyddiadau a'i arsylwadau, at holl Aelodau'r Cyngor fel rhan o ymgyrch y Pwyllgor i wella safonau ymddygiad moesegol ac i gydymffurfio â Chod Ymddygiad Aelodau.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod yr Aelodau yn:

(a) Nodi cynnwys yr adroddiad
(b) Darparu sylwadau i'r Swyddog Monitro ar gynnwys yr adroddiad er mwyn sicrhau ei fod yn adlewyrchu barn y Pwyllgor hwn yn gywir.
(c) Argymell fod y Cadeirydd yn ei gyflwyno i'r Cyngor Llawn.

4. Manylion yr Adroddiad

Mae'r Adroddiad wedi'i atodi i'w ystyried yn Atodiad 1.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Pwyllgor Safonau sy'n gwbl weithredol a chynrychioliadol sy'n cynnal y safonau uchel a ddisgwylir gan aelodau yn cynorthwyo i ategu at weithredu swyddogaethau democrataidd y Cyngor.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Nid oes unrhyw oblygiadau i wasanaethau eraill o ganlyniad i'r adroddiad hwn.

7. Pa ymgynghori a wnaed?

Ni chafodd unrhyw ymgynghoriadau eu cynnal, ac eithrio'r adroddiad hwn i'r Pwyllgor Safonau, fel ymgynghorai, i gael adborth ar ei briodoldeb, cynnwys ac argymhellion.

8. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Dim angen.

9. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Nid oes unrhyw risgiau wedi'u nodi.

10. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Deddf Llywodraeth Leol 2000; Rheoliadau Pwyllgor Safonau (Cymru) 2001 a Rheoliadau Pwyllgor Safonau (Cymru) (Diwygio) 2006.

Report To:	**Full Council**
Date of Meeting:	**to be confirmed**
Lead Member / Officer:	**Ian Trigger, Chair of Standards Committee**
Report Author:	**Lisa Jones – Deputy Monitoring Officer**
Title:	**Standards Committee Annual Report**

---

1. What is the report about?

This is the first Annual Report of Standards Committee to the Full Council and covers the calendar year January to December 2014 only. It is intended that the Chair will present their report on this basis annually from now on, to the Full Council, in order to keep Members informed of trends; issues in respect of compliance with the Members Code of Conduct generally across the County and the work of the Committee in driving up standards of behaviour at the County level, but also at Town, City and Community levels.

2. What is the reason for making this report?

It was agreed by Standards Committee that an Annual Report should be presented on the work of the committee and its findings and observations, to all Council Members as part of the Committee's drive to increase standards of ethical behaviour and compliance with the Members Code of Conduct.

3. What are the Recommendations?

That Members note the contents of the report.

4. Report details

4.1 Standards Committee main role is to monitor adherence to the Members Code of Conduct. All members are aware that their Code is founded (and should be read in conjunction with) the 7 Nolan Principles of Public Life. In Wales there are ten principles (those which were not included in the Nolan recommendations indicated with an *) as follows: -

Selflessness
Honesty
Integrity and propriety
Duty to uphold law *
Stewardship *

Objectivity in decision making
Equality and respect *
Openness
Accountability
Leadership

4.2 Standards Committee consists of the following Member types – 2 County Councillors, 4 Independent (co-opted) Members, and 1 Community Council Member (who is not also a twin hatted Member). The majority of the Members are therefore not elected, but are recruited from members of the public as per the requirements of the Standards legislation in Wales. The Committee can also only be quorate when at least half of those Members present are the independents.

Independent members are recruited via a public advert, which is open to all save for strict criteria in respect of previously being an Officer or Member of the Council within certain time frames, being of good standing and having certain attributes as laid down in the legislation. Other than this the opportunity is open to persons from all walks of life, in order to represent the views of the public with regard to the standards they expect of their elected members; and who will also then if required to do so, sit in judgement in respect of any references to the Committee from the Public Services Ombudsman for Wales, where there has been a breach of the Code of Conduct, which falls above the relevant threshold. The decision to investigate a breach, is at the discretion of the Ombudsman; based on the facts, evidence and nature of the breach and whether there is corroborative evidence or not, but also now if there is a public interest in exhausting time and public financial resources in the investigation and hearing itself; similar to the Crown Prosecution Service (CPS) approach to charges and prosecutions.

The Committee which receives a reference from the Public Services Ombudsman for Wales following his investigation into the complaint, will then sit in a quasi-judicial capacity whist they hear the matter. They have powers to suspend a Member from Office for a maximum of 6 months, during which time they will not be able to act in their capacity as an elected member and will not receive any member salary. The Committee has discretion to impose lesser sanctions such as a partial suspension from duties or a 'public censure' and to impose other conditions such as attendance at training.

There is also the option where the PSOW seeks the views of the Monitoring Officer and Standards Committee on whether in those circumstances where the Ombudsman decides not to investigate, that the Monitoring Officer may wish to investigate locally. In these circumstances, the Monitoring Officer consults the Chair and/or the Committee and each case is considered on its merits.

4.3 Prior to 2014 the Committee has been instrumental in the Council amending its Code of Conduct to make training on the Code a mandatory obligation for County Councillors; the introduction of a Self Regulatory Protocol, ensuring that

County wide training to the County and 'Code' roadshow events are delivered by the Monitoring Officer and his deputy at the Town City and Community level, providing training to Chairs of Town City and Community Councils and publicity material to assist Clerks in the communities.

4.4 During the past year the Committee scheduled to meet five times and met on 4 occasions due to the October meeting being cancelled. The table below sets out a summary of the items under discussion: -

Date of Meeting	**Report Items/Area s**
31/1/14	Standing Item: Attendance at meetings Registration of Members Interests online Standing Item : overview of complaints in Denbighshire against Members
21/3/14	Standing Item: Attendance at meetings Annual Report of the Adjudication Panel for Wales PSOW Code of Conduct casebook Standing Item : overview of complaints in Denbighshire against Members.
9/5/14	Standing Item: Attendance at meetings Social Media Protocol Declarations of Interests by members of the County Council (a sample review by the Monitoring Officer) Standing Item : overview of complaints in Denbighshire against Members.
18 / 7/14	Standing Item: Attendance at meetings Adoption of a Forward Work Programme Public Services Ombudsman for Wales Annual Report. Standing Item: Overview of Complaints against Members.
17/ 10/ 14	Meeting cancelled.

4.5 Standing Items

There are now 3 standing items the Committee receives: -

(a) Reports from Standards Members in respect of their attendance and observations at Committee and Council meetings whether at County or Community level. Denbighshire County Council Standards Committee is fairly unique in it's proactive approach to raising standards and awareness of the Code of Conduct. Committee Members attend to observe conduct and general effectiveness of the meetings; will then feed back to the Committee, who may make recommendations in respect of any training needs or trends or patterns of conduct in particular communities or at County level. Attendance levels vary from 3 to 6 visits by the Committee, between Standards Committee meetings. The majority of these attendances are selected randomly and are routine observation exercises; occasionally a particular Council is selected at the request of the Monitoring Officer, whose jurisdiction in respect of the Code of Conduct extends to town, city and community councils. On the whole, the general ethical framework functions at a good level in the community; and this is reflected in the significant downturn in complaints to the PSOW.

The Committee is also keen to make it clear that their approach in attending in person at meetings is from a support and educational angle; in order to target resources in order to improve standards and the public's confidence in the vital work being done at community level, on a voluntary basis; and not from any enforcement or critical angle. The Committee fully recognises the value such councils and their members add to local communities.

(b) Overview of Complaints lodged against Members with the Public Services Ombudsman for Wales. The report is presented in a closed session and members are provided with a limited amount of detail in respect of the complaint but with sufficient detail to enable members to consider if training or other actions can be recommended to particular town city and community councils which are experiencing issues or an increase in complaints.

(c) Forward Work Programme. This is new initiative in order for the committee to adopt the same strategic approach as other Committees and to target its resources into priority areas.

4.6 Finally, on a regional note, a North Wales Standards Forum has been set up, which comprises the Chairs of all six Standards Committees in North Wales with their Monitoring Officers or Deputies in attendance. The Forum's remit is to share good practice and learn from our respective approaches in raising standards; sharing the cost of any training events and developed documentation which could assist Monitoring Officers, such as self regulatory protocols or standards hearing procedures.

5. How does the decision contribute to the Corporate Priorities?

A fully functioning and representative Standards Committee which upholds the high standards expected of members helps underpin the Council's exercise of its democratic functions.

6. What will it cost and how will it affect other services?

There are no implications for other services as a result of this report. .

7. What consultations have been carried out?

No consultations have been carried out save that Standards Committee has been consulted on the content.

8. Chief Finance Officer Statement

Not required.

9. What risks are there and is there anything we can do to reduce them?

There are no identified risks.

10. Power to make the Decision

The Local Government Act 2000; the Standards Committee (Wales) Regulations 2001 and the Standards Committee (Wales) (Amendment) Regulations 2006.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Adroddiad i'r:	**Pwyllgor Safonau**
Dyddiad y Cyfarfod:	**6 Mawrth 2015**
Aelod / Swyddog Arweiniol:	**Swyddog Monitro**
Awdur yr Adroddiad:	**Gary Williams, Swyddog Monitro**
Teitl:	**Cais am ollyngiad gan aelodau Cyngor Tref Y Rhyl**

---

1. Am beth mae’r adroddiad yn sôn?

1.1 Mae'r adroddiad hwn yn ymwneud â chais gan Gyngor Tref y Rhyl i ganiatáu gollyngiad i aelodau o'r Cyngor Tref.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio’r adroddiad hwn?

2.1 Er mwyn caniatáu i'r Pwyllgor ystyried y cais, penderfynu a ddylid caniatáu gollyngiad, ac, os bydd y Pwyllgor o blaid rhoi’r gollyngiad, yr amodau i'w rhoi ynghlwm wrth y gollyngiad.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1 Dylai’r Pwyllgor Safonau ystyried caniatáu gollyngiad i Aelodau Cyngor Tref y Rhyl fel y ceisir amdano yn Atodiad 1, yn unol â Rheoliad 2 (a), a (d) o Reoliadau Pwyllgorau Safonau (Caniatáu Gollyngiadau) (Cymru) 2001. Os yw'r Pwyllgor o blaid rhoi gollyngiad, dyma fydd telerau’r gollyngiad:

3.1.1 Mae’r gollyngiad ond yn berthnasol i faterion a ystyriwyd gan Gyngor Tref y Rhyl yn ymwneud Phwyllgor Rhyl yn ei Blodau.

3.1.2 Mae'n dal rhaid i'r Aelodau ddatgan cysylltiad personol yn y cyfarfod(ydd) lle bydd eitemau o'r fath yn cael eu trafod. Bydd wedyn modd iddynt siarad a phleidleisio i'r graddau y caniateir iddynt wneud hynny gan y gollyngiad hwn

4. Manylion yr Adroddiad

4.1 Cafwyd cais oddi wrth Gyngor Tref y Rhyl am ollyngiad ar gyfer aelodau etholedig y Cyngor Tref mewn perthynas â materion yn ymwneud â Phwyllgor Rhyl yn ei Blodau. Mae copi o'r llythyr gan Glerc y Dref yn gwneud y cais ynghlwm fel Atodiad 1 i'r adroddiad hwn.

4.2 Mae’r Cyngor Tref yn penodi un o'i aelodau etholedig i wasanaethu ar y Pwyllgor, fodd bynnag, mae mwyafrif aelodau'r Cyngor Tref hefyd yn cymryd rhan yng ngwaith y sefydliad naill ai trwy fod ar y Pwyllgor yn eu rhinwedd eu hunain neu fel aelodau o'r sefydliad .

4.3 Mae paragraff 10(1) Cod Ymddygiad yr Aelodau yn nodi bod yn rhaid i aelodau o awdurdodau perthnasol, ystyried ym mhob achos a oes ganddynt gysylltiad personol, ac a yw'r cod ymddygiad yn ei gwneud yn ofynnol iddynt ddatgelu'r cysylltiad hwnnw. Mae paragraff 10(2) yn amlinellu nifer o amgylchiadau lle mae'n rhaid i Aelodau ystyried bod ganddynt gysylltiad personol yn unrhyw un o faterion yr awdurdod.

4.4 Mae paragraff 10(2)(viii) y Cod yn datgan fod gan aelod gysylltiad personol mewn unrhyw fater sy'n ymwneud â, neu'n debyg o effeithio ar, unrhyw gorff y maent wedi cael eu hethol, penodi neu eu henwebu iddo gan eu hawdurdod.

4.5 Mae paragraff 10(2)(ix) yn datgan fod gan aelod gysylltiad personol mewn unrhyw fater sy'n ymwneud â, neu'n debyg o effeithio ar unrhyw –

(aa) awdurdod cyhoeddus neu gorff sy'n arfer swyddogaethau o natur gyhoeddus;
(bb) cwmni, cymdeithas ddiwydiannol a darbodus, elusen, neu gorff arall sydd â dibenion elusennol;
(cc) corff y mae ei brif ddibenion yn cynnwys dylanwadu ar farn neu bolisi cyhoeddus;
(chch) undeb llafur neu gymdeithas broffesiynol; neu
(dd) clwb preifat neu gymdeithas sy'n gweithredu yn ardal eich awdurdod, y maent yn aelodau ohono neu ohoni neu fod ganddynt swydd reoli neu reolaeth gyffredinol;

4.6 Mae paragraff 12(1) y Cod yn datgan y bydd gan aelod sydd â chysylltiad personol yn unrhyw un o faterion eu hawdurdod hefyd gysylltiad sy’n rhagfarnu yn y mater hwnnw os yw'r cysylltiad yn un y byddai’n rhesymol i aelod o'r cyhoedd sydd â gwybodaeth am y ffeithiau perthnasol ei ystyried yn ddigon arwyddocaol fel ei fod yn debyg o ragfarnu eu barn ynghylch lles y cyhoedd.

4.7 Mae paragraff 14(1) y Cod yn datgan, pan fo gan Aelod gysylltiad sy'n rhagfarnu yn unrhyw un o faterion yr awdurdod, oni bai eu bod wedi cael gollyngiad gan y Pwyllgor Safonau, bod yn rhaid iddynt adael yr ystafell pan fo’r mater yn cael ei ystyried mewn cyfarfod.

4.8 Mae gan y Cyngor Tref ran sylweddol yn y Pwyllgor, maent yn darparu cymorth ariannol iddo ac yn debygol o gael mwy o ran yng ngwaith y Pwyllgor yn y dyfodol am y rhesymau a amlinellwyd yn y llythyr sydd ynghlwm fel Atodiad 1.

4.9 Mae adran 81(4) Deddf Llywodraeth Leol 2000 yn datgan “Nid yw unrhyw gyfranogiad gan Aelod neu Aelod cyfetholedig o awdurdod perthnasol mewn unrhyw fater a waherddir gan ddarpariaethau gorfodol yn fethiant i gydymffurfio â chod ymddygiad yr Awdurdod os yw'r Aelod neu’r Aelod cyfetholedig wedi gweithredu â gollyngiad o'r gwaharddiad a roddwyd gan Bwyllgor Safonau'r Awdurdod yn unol â’r Rheoliadau a wnaed o dan Is-adran (5) ".

4.10 Mae Adran 56 Deddf Llywodraeth Leol 2000 yn datgan bod gan Bwyllgor Safonau Cyngor Bwrdeistref Sirol yng Nghymru yr un swyddogaethau mewn perthynas â'r Cynghorau Cymuned yn y Sir ag y sydd ganddo mewn perthynas â’r Cyngor Sir a'i Aelodau. Yn unol â hynny, mae gan y Pwyllgor Safonau'r grym i ganiatáu gollyngiad i Aelodau Cynghorau Tref, Dinas a Chymuned yn ei ardal.

4.11 Y Rheoliadau perthnasol yw Rheoliadau Pwyllgorau Safonau (Caniatáu Gollyngiadau) (Cymru) 2001. Mae'r Rheoliadau hyn yn amlinellu'r amgylchiadau pan gaiff y Pwyllgor Safonau ganiatáu gollyngiad. Amlinellir yr amgylchiadau mwyaf perthnasol i'r cais hwn ym mharagraffau canlynol y Rheoliadau:

Paragraff 2(a): mae gan ddim llai na hanner aelodau'r awdurdod perthnasol neu bwyllgor o'r awdurdod (yn dibynnu ar yr achos) a fydd yn ystyried y mater gysylltiad sy'n ymwneud â'r mater hwnnw.

Paragraff 2(d): mae natur cysylltiad yr aelod yn golygu na fyddai cyfranogiad yr aelod yn y mater y mae'r cysylltiad yn berthnasol iddo yn niweidio hyder y cyhoedd yn y modd y mae’r awdurdod perthnasol yn cynnal ei faterion;

4.12 Mae hwn yn gais am ollyngiad a fydd yn berthnasol i bob aelod o Gyngor Tref y Rhyl a bydd yn parhau mewn grym nes yr etholiad arferol nesaf o gynghorwyr i’r Cyngor Tref yn 2017.

4.13 Mater i'r Pwyllgor Safonau benderfynu arno yw a ddylid caniatáu'r gollyngiad yr ymgeisiwyd amdano. Os yw’r Pwyllgor Safonau o blaid caniatáu'r gollyngiad, rhaid iddo hefyd benderfynu am ba gyfnod y mae'r gollyngiad yn berthnasol. Gall hyn fod am y cyfnod yr ymgeisir amdano neu unrhyw gyfnod arall y bydd y Pwyllgor Safonau yn penderfynu arno.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

5.1 Nid yw'r penderfyniad yn effeithio’n uniongyrchol ar y Blaenoriaethau Corfforaethol.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1 Ni fydd y penderfyniad yn cael unrhyw effaith uniongyrchol o ran cost ac ni fydd yn effeithio ar wasanaethau eraill.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb (AEC) a gynhaliwyd ar y penderfyniad? Dylid atodi Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb wedi ei gwblhau fel atodiad i’r adroddiad hwn.

7.1 Nid oes angen Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda’r Pwyllgorau Archwilio ac eraill?

8.1 Ni fu unrhyw ymgynghori â Phwyllgorau Archwilio nac eraill.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1 Nid oes unrhyw oblygiadau ariannol yn codi o'r penderfyniad.

10. Pa risgiau sy'n bodoli ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 Nid oes unrhyw risgiau i'r Cyngor Sir sy'n gysylltiedig â'r adroddiad hwn.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

11.1 Rheoliadau Pwyllgorau Safonau (Caniatáu Gollyngiadau) (Cymru) 2001

CYNGOR TREF Y RHYL TOWN COUNCIL

Adran Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd
Legal and Democratic Services Department
17 FEB 2015

Our Ref / Ein Cyf: C24/02/wil160215

Your Ref / Eich Cyf:

Date / Dyddiad: 16th February 2015

Town Mayor / Maer y Dref: Councillor / Cynghorydd D. Simmons

Town Clerk / Clerc y Dref: Mr Gareth Nickels

Mr Gary Williams
Monitoring Officer
Denbighshire County Council
County Hall
RUTHIN
Denbighshire
LL15 1YN

Dear Mr Williams

The Standards Committees (Grant of Dispensations) (Wales) Regulations 2001

In accordance with paragraph 14.1 of the Town Council's adopted Code of Conduct I have been instructed by the Rhyl Town Council to request that the Standards Committee grant dispensation to all Members of the Council to participate (debate and voting) on matters relating to the Rhyl in Bloom Committee (RIB).

From your files you will note that in 2004 I was able to obtain similar collective dispensation for the then Town Councillors in respect of a number of organisations.

As background the RIB Committee constitution is a community organisation established with the primary objectives of:

- Co-ordinate activities for Rhyl's entry in the Wales in Bloom Competition
- Manage submission of entry in Wales in Bloom competition
- Lobby support from statutory authorities, other groups and individuals in the town and create opportunities for community involvement

I understand that the RIB Committee are seeking to expand its role to operate throughout the year to ensure the attractiveness of the town.

As a consequence of the recent budget decisions by our authorities the Town Council is significantly increasing its budget in respect of grounds maintenance and particularly floral displays.

It is unknown at this stage exactly how this budget will be utilised however it is likely that RIB will be asked to participate in service delivery in some format.

CIVIC OFFICES,
WELLINGTON COMMUNITY CENTRE,
WELLINGTON ROAD, RHYL, DENBIGHSHIRE,
LL18 1LE.

SWYDDFEYDD DINESIG,
CANOLFAN GYMUNED WELLINGTON,
FFORDD WELLINGTON, Y RHYL, SIR DDINBYCH,
LL18 1LE.

TEL / FFÔN: (01745) 331 114
E-MAIL / E-BOST: enquiries@rhyltowncouncil.gov.uk
WEBSITE / GWEFAN: rhyl-wales.co.uk/en/living/town-council

We are a Fairtrade Town

Correspondence is welcome in either Welsh or English
Mae croeso i chi gysylltu â'r Cyngor yn Gymraeg neu yn Saesneg

The Town Council has appointed Councillor S.H. Ratcliffe as its formal representative to the organisation, but a majority of other members are also involved in both a formal and ad hoc basis (i.e. holding offices of the organisation or general membership or assisting during competition times with planting litter picking etc).

As such Members are requesting that the Standards Committee grant dispensation to all Members of the Town Council to participate in debate and voting on matters relating to grounds maintenance issues.

The number of Town Council Members involved and the level of actual involvement at any specific time varies and to avoid having to make numerous on going requests for dispensation, I am requesting that all Members of the Town Council be granted the dispensation until the next normal elections (to include any Members subsequently elected/co-opted to the Council in the interim period).

The application is being made in accordance with Section 2(a) and (d) of *"The Standards Committee (Grant of Dispensations)(Wales) Regulations 2001"* i.e.

2. The standards committee of a relevant authority may grant dispensations under section 81(4) of the Act where —

> (a)no fewer than half of the members of the relevant authority or of a committee of the authority (as the case may be) by which the business is to be considered has an interest which relates to that business;
>
> (d)the nature of the member's interest is such that the member's participation in the business to which the interest relates would not damage public confidence in the conduct of the relevant authority's business;

Yours sincerely

G. N...

Town Clerk

CIVIC OFFICES,
WELLINGTON COMMUNITY CENTRE,
WELLINGTON ROAD, RHYL, DENBIGHSHIRE,
LL18 1LE.

SWYDDFEYDD DINESIG,
CANOLFAN GYMUNED WELLINGTON,
FFORDD WELLINGTON, Y RHYL, SIR DDINBYCH,
LL18 1LE.

TEL / FFÔN: (01745) 331 114
E-MAIL / E-BOST: enquiries@rhyltowncouncil.gov.uk
WEBSITE / GWENFAN: rhyl-wales.co.uk/en/living/town-council

Correspondence is welcome in either Welsh or English
Mae croeso i chi gysylltu â'r Cyngor yn Gymraeg neu yn Saesneg

We are a Fairtrade Town

Yn rhinwedd Paragraff(au) 12, 13 Rhan 4, Atodlen 12A
Deddf Llywodraeth Leol 1972.

Document is Restricted

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag